

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING

Stuk voor stuk onmisbaar*

* maar helaas ook ondergewaardeerd

Na ziekte opnieuw
aan de slag met
de terug-naar-werk-
coördinatoren

Nina Mouton
Weg met de rij
op de speelplaats

Uit ervaring
De politieagent
te fiets

Nadenken
over
mobiliteit

inhoud.

4 Actueel

Bedrijven maken astronomische winsten, maar de lonen volgen niet

5 Actueel

Terug naar het werk na ziekte

6 Knipsels

8 Het verhaal

De Nederlandse hoogleraar Paul de Beer fileert onze arbeidsmarkt

11 Factcheck

België staat aan de top voor subsidies fossiele brandstof

12 Achtergrond

Heel wat beroepen zijn onmisbaar, maar waardering blijft vaak uit

14 Burgerpanel

Ik wil weten wat er met mijn spaargeld gebeurt

15 Forum

Psychologe Nina Mouton wil af van de rij op school

16 Beeld van de maand

Oud Heverlee, 3 maart 2022, 09:02

18 Uit ervaring

Een andere kijk op de wereld. Deze maand: politieagent op de fiets Jasmina

19 Kort

20 Cultuur

21 Regio

Feiten en verhalen uit jouw regio

24 Gevat in vijf woorden

Muzikant Mauro Pawlowski

De keuze van Amélie Janssens, hoofdredacteur Visie

Het belang van waardering

Jasmina, Patrick, Roland, Michelle en Marc. In dit nummer getuigen verschillende mensen over hun baan. Vijf verschillende functies in zeer uiteenlopende sectoren. In elk van hun verhalen vind je een variatie op de zin 'de job is veel veranderd de laatste jaren'. Ze staan onder meer tijdsdruk, krijgen een hogere administratieve last over zich heen, moeten omgaan met onbegrip en ongeduld van omstaanders.

Evengoed voel je in elke getuigenis de liefde voor hun vak opborrelen. Ze nemen woorden in de mond als 'passie' en 'houden van' als ze het hebben over hoe ze brood op de plank brengen.

Dat moet je respecteren. En waarderen.

Veel leesplezier!

Sommige beelden maken sterke emoties los. Ze blijven dan weken

'Vrede sluiten is moeilijker dan oorlog maken'

Foto Kardama

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - Lezersbrieven lezers@visieredactie.be - Abonnementen www.beweging.net/abonnementvisie - Verantwoordelijke uitgever Liesbeth De Winter - Redactie Simon Bellens, An-Sofie Bessemans, Jelle De Bock, Nils De Neubourg, Wim Troch, Dominic Zehnder, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen, Karen Zelderloo, Martine Creve, Dieter Herregodts, Stephanie Lemmens, Elien Steen, Anneleen Vermeire, Michiel Verplancke - Hoofdredactie Amélie Janssens - Vormgeving Gevaert Graphics - Druk Coldset Printing Partners - Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten - De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten -

of langer in ons hoofd hangen. Onderstaande foto sprak tot **de verbeelding van Peter Wouters**, voorzitter beweging.net.

Voor de meeste mensen die ik ken behoort oorlog niet meer tot de manieren om een politiek doel te bereiken. Al zeker niet een oorlog met grondtroepen, raketten en tanks. Hoe is het toch mogelijk?

En toch, op een afstand van Brussel die korter is dan een reis naar Madrid, is een grondoorlog aan de gang. Omdat de baas van een land vindt dat het nodig is. Wat de inwoners van Rusland en uiteraard die van Oekraïne daarvan vinden telt niet.

Vorige vrijdag, toen ik dit stukje schreef, was er nog geen enkel zicht op vreedevolle

stappen. Enkel dreigementen en een stijgend dodentol. Het kwetsbare evenwicht dat na de Koude Oorlog ontstond is daarmee verleden tijd. Net als Pax Christi veroordelen wij radicaal de oorlog, en roepen wij op om de wapens neer te leggen, de bevolking te beschermen en een nieuw pact rond gemeenschappelijke veiligheid te onderhandelen.

Intussen hopen wij dat het hernieuwde begrip voor mensen die de gruwel van de oorlog ontvluchten zijn effect mag hebben op alle oorlogsvluchtelingen. De bereidheid van de Belg om in nood bijstand te verlenen is indrukwekkend. Op deze berg van begrip kan veel werk verzet worden.

Voor mensen uit alle werelddelen. Mijn hart wordt warm van al die daden van medeleven.

Dezer dagen voert de vredesbeweging actie. Zonder stoere taal, met voorstellen die iets betekenen, en met vrede op het oog. Zij leren ons dat er werk aan de winkel is, met de lange termijn in het vooruitzicht. Lange tijd waren de akkoorden van de generaties voor ons een garantie voor stabiliteit. Hoe dan ook moeten we daar weer naartoe. Onze afkeer van deze oorlog moet hierbij helpen. ■

'Winstrecord na winstrecord, maar nooit klopten meer mensen aan bij voedselbank'

België heeft een winstprobleem. Hoewel bedrijven kwartaal na kwartaal historisch hoge winsten realiseren, genieten werknemers daar weinig van. 'De loonnormwet dwingt onze lonen in een korset', aldus ACV-voorzitter Marc Leemans.

– Tekst **Simon Bellens** – Illustratie **Rutger Van Parys**

Ondanks de coronacrisis boekten Belgische ondernemingen de laatste jaren hun hoogste winstmarges ooit, aldus de Nationale Bank. De winst die ze overhouden na het betalen van leveranciers en werknemers steeg van onder de veertig procent in 2015 naar 45,8 procent in het derde kwart van 2021. Het hoogste peil sinds 1999, en opvallend hoger dan in onze buurlanden.

'Voor het eerst hebben Belgische bedrijven de magische grens doorbroken van 30 miljard euro bruto winst per kwartaal', stelt ACV-voorzitter Marc Leemans vast. 'En dat meteen drie kwartalen na elkaar. Iedereen dacht dat de covid-periode tot economische terugval zou leiden, maar de recordwinsten die bedrijven daarvoor al noteerden, worden nu nog groter.'

Die winst is niet noodzakelijk slecht nieuws. 'Maar wel als dat ten koste van werknemers gebeurt', stipt Leemans aan. De extreme winsten vloeien immers maar matig door naar de lonen van werknemers. Het zogenoemde kapitaaldeel – het deel van de gecreëerde meerwaarde dat naar kapitaalsinvesteringen en dividenden gaat – nam sinds 1996 toe van 36,5 naar 40,2 procent in 2019. In dezelfde periode daalde het arbeidsaandeel – voor lonen en socialezekerheidsbijdragen – bijna omgekeerd evenredig: van 63,5 naar 59,8 procent. Voorlopige cijfers voor 2020 en 2021 suggereren dat die evolutie zich sterk voortzet.

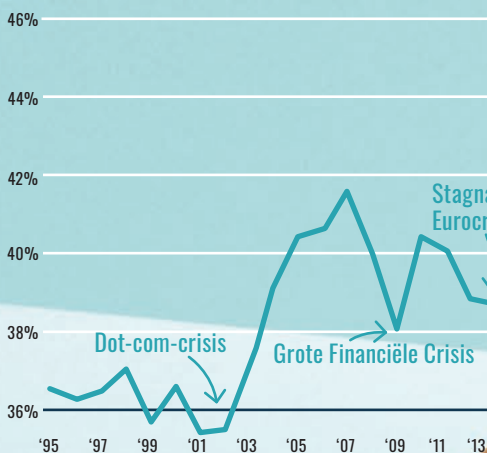
Schaalvoordelen

De verklaring voor die enorme winsten ligt volgens econoom Jan Eeckhout, hoogleraar aan de universiteit van Barcelona, bij de schaalvoordelen van grote bedrijven in een hoogtechnologische economie. Een kleine club megabedrijven wendt hun marktmacht aan om concurrentie uit te schakelen en de prijzen voor hun producten kunstmatig op te drijven.

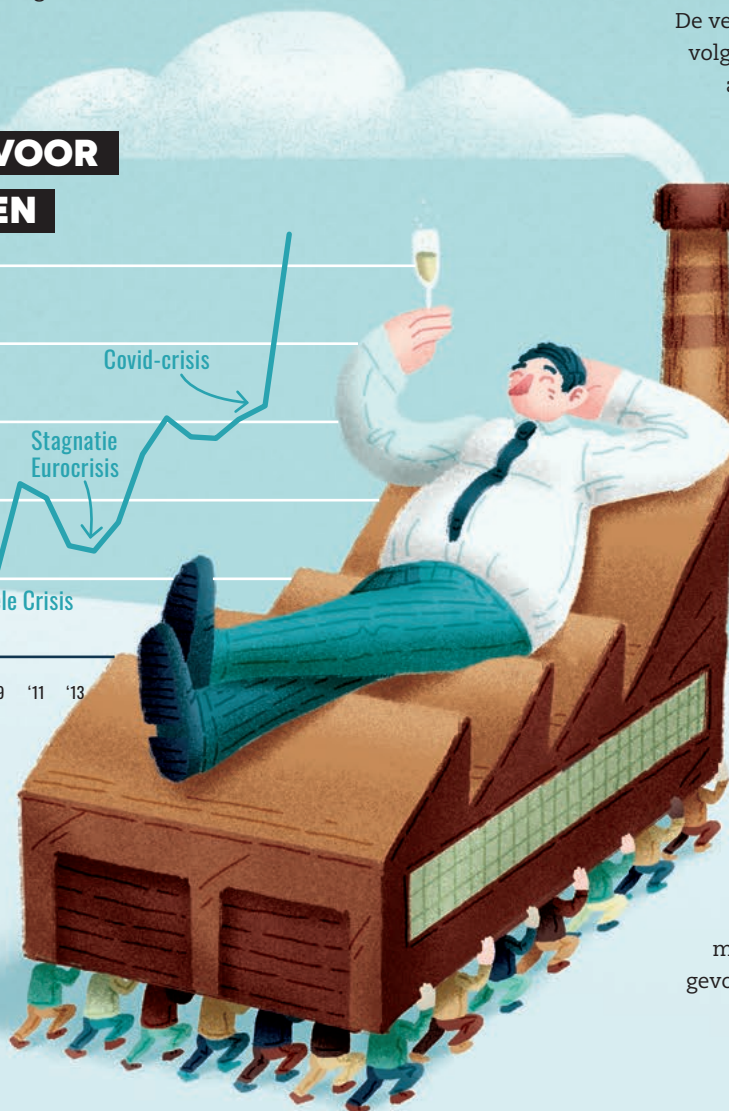
Dat heeft een effect op de lonen. Wie hogere prijzen kan vragen, moet minder produceren voor dezelfde winst, en minder productie betekent dat er minder werknemers nodig zijn. Die lagere arbeidsvraag werkt lagere lonen in de hand. 'Sinds de jaren 80 is de productiviteit toegenomen,' vertelt Eeckhout, 'maar in verhouding daartoe zijn de lonen gedaald. De groei van de lonen ligt lager dan de groei van de productiviteit. Dat is niet zo bij de absolute toplonen, maar voor 85 à 90 procent van de lonen is er een stagnatie.'

In termen van koopkracht verdienen we gemiddeld dus ongeveer evenveel, maar we produceren veel meer. Het gevolg: grotere bedrijfswinsten.

NOOIT MÉÉR WINST VOOR BELGISCHE BEDRIJVEN

Grafiek: Denktank Minerva

Voedselbank

Toch zijn er ook specifiek Belgische oorzaken die dat globale fenomeen versterken. 'In België is er door de loonnormwet een systeem van sterke loonmatiging', aldus Marc Leemans. Die wet koppelt de evolutie van de lonen in België aan die in de buurlanden, en dwingt de loononderhandelingen volgens de vakbondsvoorzitter in een strak korset.

'Momenteel slaagt men er maar niet in om een cao te maken in de dienstenchequesector, hoewel sommige bedrijven in die sector miljoenen aan dividenden uitkeren', geeft Leemans als voorbeeld. 'De wet verbiedt ons om de lonen te verhogen, maar er bestaat geen wet die de uitkering van dividenden matigt.'

Voor Jan Eeckhout hebben bedrijven in de eerste plaats meer concurrentie nodig. Dalende prijzen en een grotere productie moeten de lonen opnieuw opkrikken. 'Maatregelen die monopolie- en kartelvorming tegengaan vergen politieke wil', zegt hij, maar net daar ligt het probleem: 'Marktmacht zorgt voor politieke invloed, en die invloed gebruiken bedrijven om voor een beleid te lobbyen dat hun marktmacht versterkt. En zo winnen ze dan weer aan invloed.'

Die politieke invloed vond ook een weg naar de loonnormwet. In 2016 voerde de regering-Michel een sterke verstrenging van de wet door. Zo verbiedt de wet om bij de vergelijking met de buurlanden rekening te houden met miljarden aan loonsubsidies voor Belgische bedrijven of met de hogere productiviteit van Belgische werknemers. De loonnormwet is voor Marc Leemans dan ook aan een grondige make-over toe. 'Tegenover de winstrecords van bedrijven staan toenemende armoedecijfers', besluit hij. 'Nooit klopten meer mensen aan bij de voedselbanken. Dan weet je dat het fout zit.' ■

Op 1 maart zijn de eerste terug-naar-werk-coördinatoren bij CM aan de slag gegaan. Zij ondersteunen langdurig zieken die na een lange afwezigheid weer naar de werkvloer willen terugkeren. 'Daarmee kun je mensen weer perspectief geven.'

~ Tekst Dominic Zehnder

Eerste terug-naar-werk-coördinatoren gestart

Binnenkort telt België meer dan 500 000 langdurig zieken. Om die steeds groter wordende groep mensen beter te ondersteunen bij hun terugkeer naar de arbeidsmarkt, heeft de federale regering begin dit jaar het terug-naar-werktraject in het leven geroepen. Daarbij wordt de hulp ingeschakeld van de gloednieuwe terug-naar-werk-coördinatoren van de ziekenfondsen. In totaal zullen er zo'n 40 coördinatoren zijn, die in begeleiding en steun op maat zullen voorzien voor wie terug naar het werk wil keren.

Florence Wolfs is een van de eerste terug-naar-werk-coördinatoren die bij CM aan de slag gaan. 'Onze taak is eigenlijk om mensen wegwijs te maken bij welke dienstverlening en hulpverleners ze terecht kunnen. We gaan in een eerste stap vooral na of het traject haalbaar is en wat juist op dat moment mogelijk is. Daarbij identificeren we welke noden er zijn en welke eventuele aanpassingen op het werk die persoon nodig heeft. Zo kunnen we de mensen snel naar de juiste diensten en sleutelfiguren doorverwijzen', vertelt Wolfs.

Het terug-naar-werktraject wordt enkel opgestart wanneer de gezondheidstoestand van een persoon het toelaat. Niemand zal gedwongen worden om ziek aan de slag te gaan, benadrukt Florence Wolfs. 'Het is volledig op vrijwillige basis en het is zowel voor mensen met een arbeidscontract als werkzoekenden. Wij krijgen de aanvraag om een traject op te starten doorgestuurd van een adviserend arts. Wie daar nood aan heeft, kan ook zelf een traject opstarten. Daarvoor kun je eenvoudig contact opnemen met je ziekenfonds. Vervolgens zal de adviserend arts je verder contacteren', legt ze uit. 'Ik ben ervan overtuigd dat we zo een meerwaarde kunnen betekenen voor langdurig zieken, zodat ze weer perspectief krijgen.' ■

~ www.cm.be/terug-naar-werk

HULPKANAAL ENERGIEFACTUUR

Energieschuldenlijn

Steeds meer gezinnen hebben moeite om hun energiefactuur te betalen, zeker eenoudergezinnen. 'De premies vanuit de overheid zijn belangrijk om mensen te ondersteunen', vertelt Sandra Rosvelds van beweging.net. 'Daarnaast is ook de nieuwe Energieschuldenlijn broodnodig om de mensen te steunen met een persoonlijke aanpak. Met een afbetalingsplan kun je hoge kosten op onbetaalde facturen vermijden.'

~ www.schuldenaanpak.be/contact-energie
of 03 220 12 00

ID/Fred Debrock

ZIEKTE REMGELD

Derdebetalersregeling

In een vorig nummer van Visie stond dat de derdebetalersregeling waarbij de patiënt alleen zijn deel betaalt aan de zorgverlener, is uitgebreid. Alle zorgverleners kunnen sinds 1 januari de derdebetalersregeling toepassen voor alle geneeskundige verstrekkingen, ongeacht het statuut of de leeftijd van de patiënt. Zorgverleners mogen zelf beslissen of ze dat doen, behalve in de gevallen waarbij de derdebetalersregeling al verplicht was zoals prestaties tijdens een ziekenhuisopname.

Belangrijke aanvulling is dat tandartsen, kinesitherapeuten, logopedisten, verpleegkundigen of vroedvrouwen die beslissen om de derdebetalersregeling toe te passen, de tarieven moeten respecteren die zijn afgesproken in de overeenkomst. Zij kunnen dan geen ereloon-supplementen aanrekenen. Dit geldt niet voor de artsen.

Enquête vrijwilligers

Bedolven onder alle regels

Promoot het vrijwilligerswerk in je gemeente. Maak de administratie eenvoudiger en minder. Ga bij nieuwe regelgeving eerst na bij lokale en bovenlokale overheden wat de gevolgen zijn voor kleine vzw's en hun vrijwilligers. Dat zijn drie politieke aanbevelingen die beweging.net naar voren schoof tijdens de Week van de Vrijwilliger, die vorige week liep.

Begin dit jaar hield beweging.net een bevraging bij bestuursvrijwilligers. Meer dan 1 100 vrijwilligers die in vzw's en andere organisaties een engagement opnemen om er de goede gang van zaken te verzekeren, vulden de enquête in.

'We hebben gezien in onze enquête dat bestuursvrijwilligers het werk graag en goed doen', analyseert Peter Wouters, voorzitter van beweging.net, de resultaten. 'Dat is heel belangrijk, maar ze voelen zich soms bedolven onder alle regels die ze moeten naleven. De administratieve verplich-

tingen veranderen ook voortdurend, en er komen altijd nieuwe regeltjes bij. Ondersteuning hierbij zou echt wel welkom zijn. We denken dan bijvoorbeeld aan een kruispuntbank voor vrijwilligers.'

'Vrijwilligers willen zich inzetten voor de samenleving, ze willen het verschil maken', zegt Lies De Winter, algemeen directeur van beweging.net. 'Daaruit halen ze hun energie. Maar daar hangt ook een hele aansprakelijkheid aan vast, die kan samengaan met boetes. Dat maakt heel wat vrijwilligers toch wat bang. Het is belangrijk dat de overheid ook daar rekening mee houdt. Vrijwilligers mogen niet ontmoedigd worden, ze moeten zich vooral kunnen blijven inzetten op het engagement dat ze zo graag en goed doen.'

~ Meer weten?
Lees het volledige dossier
via deze QR-code:

Mine Dalemans

Een vrijwilliger helpt in een van de Fietsbiebs. Te veel administratie werkt demotiverend.

BELGA

Door mijn werk ben ik thuis veel afwezig geweest. Het knaagt wel een beetje als ik zie wat mijn zoon nu allemaal met zijn zoontjes doet.

→ **WIELERCOMMENTATOR MICHEL WUYTS** in Dag Allemaal

HET CIJFER

02 421 10 55

De sociale partners maken zich zonder onderscheid zorgen om vrachtwagenchauffeurs uit Oekraïne, Wit-Rusland of Rusland die gestrand zijn langs Belgische wegen en door het conflict geen toegang hebben tot hun bankrekening. 'Via het noodnummer van het Sociaal Fonds Transport en Logistiek willen we hen in hun eigen taal aan voedsel en onderdak helpen', vertelt Koen Ryckenboer, sectorverantwoordelijke voor het vervoer over de weg bij het ACV. ACV-afgevaardigden bij onder meer Volvo Cars in Gent deelden de oproep.

kwb

Kwb maakt luistertocht voor kinderen over meningsverschillen

Om kinderen en jongeren op een laagdrempelige manier te laten kennismaken met polarisatie organiseerde kwb de voorbije maanden luisterwandelingen. Vooraf werd niet verkapt dat dit de insteek van de tocht zou zijn. 35 000 kinderen en ouders hebben zo nagedacht over hoe om te gaan met tweedracht. Ook de volgende jaren zal kwb nog werken rond dit thema. De socioculturele gezinsvereniging maakt deel uit van het wij-zij-netwerk, onder andere verbonden aan de Kazerne Dossin, waar ervaringen en kennis rond polarisatie met organisaties en instellingen worden gedeeld.

'Er is steeds meer polarisatie in de samenleving, waardoor sociaal contact soms moeilijker wordt', vertelt Koen Vandecruys van kwb. 'Dat meningen verschillen hoeft op zich niet altijd slecht te zijn, zolang de situatie niet toxisch wordt. Met onze luistertochten wilden we de dynamieken achter polarisatie onder de aandacht brengen bij de deelnemers, zowel jong als oud. De volgende jaren willen we onze vrijwilligers vormen over hoe ze met polarisatie moeten omgaan, en we willen er ook activiteiten rond organiseren voor een breder publiek.'

~ www.kwb.be/polarisatie

fietstestdagen van 15 maart t.e.m. 15 april

Niet meer zo goed ter been? Hulp nodig om je voort te bewegen? Ook dan kan je genieten van een ontspannende fietstocht. **Driewielers, duobikes, fietsen met lage instap en voor rolstoeltransport ...** het aanbod aangepaste fietsen is groter dan je denkt. Goed heeft vast de geknipte aangepaste fiets in het assortiment.

Maak je afspraak via **03 205 69 24** of www.goed.be/fietstestdagen

tot **-15%**
fietsen TriBike
en Van Raam*

gratis
fietsbijstand VAB
t.w.v. 45 euro

goed
thuiszorgwinkel
hoorcentrum
apotheek

samen met

* Deze promotie is geldig van 15 maart t.e.m. 15 april, maar geldt niet bij tegemoetkomingen VSB. Actie niet cumuleerbaar met andere kortingen of acties.

SPECIALIST ARBEIDSVERHOUDINGEN
PAUL DE BEER DOORPRIKT DE MYTHE
VAN DE ARBEIDSMARKT

'Ons inkomen zegt weinig over onze echte verdiensten'

Paul de Beer (64) is hoogleraar arbeidsverhoudingen aan de Universiteit van Amsterdam en adviseert de Nederlandse regering. Vanuit die positie voedt dit zwaargewicht het publieke debat en adviseert hij de Nederlandse regering. Half maart krijgt hij de prestigieuze leerstoel Willy Calewaert 2022 van de Vrije Universiteit Brussel en Solvay Business School.

– Tekst **An-Sofie Bessemans** – Foto's **Melanie Marsman**

Hoe kijkt u naar de arbeidsmarkt?

DE BEER – ‘Economisten stellen arbeid vaak voor als een markt, met een vraag van bedrijven en een aanbod van mensen, waarin het loon voor evenwicht zorgt. Maar werk is meer dan een bron van inkomen. Vanuit dat markt-denken kun je maatschappelijke problemen zoals onvrijwillige werkloosheid en ongelijke kansen ook niet goed verklaren. Je kunt ze er evenmin mee oplossen. We hebben al lang vastgesteld dat mensen prikkelen om te werken, niet lukt door hen een uitkering te geven waar ze niet mee rondkomen. Vanuit sociaalpsychologisch perspectief zien we dat werk ons zelfontplooiing geeft, sociale contacten, zinvolle tijdsbesteding, aanzien. Waarom verdient een verpleegkundige of onderwijzer veel minder dan iemand in de financiële sector die beleggingsproducten verhandelt? Niet door een hogere opleiding of grotere inspanning, maar door maatschappelijke machtsverhoudingen. Sommige mensen kunnen daarom meer inkomen opeisen ongeacht hun maatschappelijke bijdrage. Je inkomen zegt dan ook weinig over je echte verdiensten.’

‘De financiële sector is steeds machtiger geworden, maar geld verdienen met geld is niet productief. Speculatie draagt niet bij tot de welvaart, en laat de economie niet beter functioneren. Als bedrijven meer verdienen aan financiële activiteiten dan door productie, verdringt dat reële activiteiten, dat maakt ons armer. Het zorgt er ook voor dat enorme salarissen gaan naar wie niet opbrengt in de reële economie. Daardoor worden heel capabele mensen weggetrokken uit sectoren waar ze maatschappelijk beter tot hun recht zouden komen.’

Werk betekent meer dan alleen een loon, dan is het cruciaal dat iedereen zinvol aan het werk kan?

DE BEER – ‘In de loop van de geschiedenis is het beleid er nooit helemaal in geslaagd om alle mensen actief te doen bijdragen tot de samenleving met betaald werk. De klassieke marktvisie denkt dat een lagere loonkost voor de werkgever de oplossing is, maar iedere keer blijkt dat dat amper helpt. Als je vraagt aan werkgevers waarom ze iemand aannemen, dan gaat het vooral om vertrouwen, niet zozeer de loonkost.’

‘We moeten accepteren dat mensen gesubsidieerde banen blijven doen.’

– PAUL DE BEER

‘Als je al wie geen baan heeft aan het werk wil, moet je de huidige inspanningen van begeleiden en bijscholen vertienvoudigen. Ik pleit ook voor meer gesubsidieerde banen in de sociale economie, en we moeten accepteren dat mensen die gesubsidieerde banen blijven doen. Dat is absoluut zinvol. In Nederland werd de sociale economie een zestal jaar geleden teruggedrongen in de hoop dat mensen in het normale circuit zouden instromen. Nu blijkt dat niet op te wegen tegen de meerwaarde van de oude regeling en wordt er gepleit om het weer in te voeren.’

In uw onderzoek benadrukt u de intrede van vrouwen in de arbeidsmarkt.

DE BEER – ‘De standaardwerknemer in de tweede helft van de vorige eeuw was een man met een vaste voltijdse baan. In Nederland heeft de helft van de mensen in loondienst nu een deeltijdse baan,

>>

>> vooral vrouwen en vaak in groeiende sectoren. Meer nog dan mannen zoeken zij manieren om werk en gezin te combineren. Daarom moet het beleid van ondernemingen en overheden anders. Veel bedrijven die zich enkel richten op voltijds werken en opwaartse carrières brengen zo schade toe aan zichzelf. Van nagenoeg de helft van de beroepsbevolking benutten ze zo het potentieel niet. De overheid kan zich ook beter richten op een standaard deeltijdse baan om uitkeringen of minima te bepalen. Het uitgangspunt moet zijn dat een baan van bijvoorbeeld 32 uur per week voldoende inkomen oplevert om van te leven. Ook het minimumloon en de minimumuitkeringen zouden daarop gebaseerd moeten zijn.'

De werkloosheid is in Vlaanderen historisch laag, toch zijn er veel vacatures.

DE BEER – 'Je kunt mensen prikkelen om een opleiding te volgen, maar het zal even duren voor dat effect heeft. In sectoren als de zorg en het onderwijs moeten we beter plannen hoeveel mensen er nodig zijn. Belangrijk in die sectoren is dat mensen zeker kunnen zijn van de job, en dat het goed betaald is.'

'Uitstroom tegengaan werkt beter dan instroom bevorderen. Dat veel mensen afhaken ligt aan de werkdruk, de emotionele belasting, de balans met het privéleven. Ik denk dat werkgevers

veel meer pogingen moeten doen om die zaken aan te pakken. Kijk ook of je collectieve oplossingen hebt om mensen die deeltijds werken de kans te geven meer uren te doen, zoals met kinderopvang georganiseerd door het werk.'

Ondertussen krijgt de e-commerce voet aan wal.

DE BEER – 'Ja, en het brengt klassieke winkels en wie daar werkt in de problemen. Die mensen kunnen niet zomaar aan de slag in distributiecentra en magazijnen, hen moeten we goed leiden naar ander werk. De enorme toename in thuisbezorging met busjes en scooters zorgt ook voor vervuiling en verkeersonveiligheid. Moeten we heil verwachten van drones? Of kun je als overheid ongewenste effecten tegengaan door samenwerking aan te moedigen tussen de pakjesdiensten die elkaar nu beconcurreren? Misschien moeten we hiervan ook een publieke voorziening maken, zoals het openbaar vervoer, waarvoor private partijen een concessie kunnen krijgen.'

Is avond- en nachtwerk een slim idee?

DE BEER – 'Ik weet niet of dat toeneemt. Tot een jaar of zes geleden was meer dan 90 procent van alle werk op werkdagen tussen 8 en 18 uur. De permanentie bij de hulpdiensten en de zorg is natuurlijk gebleven, maar veel volcontinue ploegdiensten in de

industrie zijn ook verdwenen. Er zijn weinig mensen die avondwerk prettig vinden. Ik zie het als een taak van vakbonden om ervoor te zorgen dat het vrijwillig gebeurt en met voldoende compensatie, zoals je in het weekend of na een bepaald uur dubbel betaald werd. Je merkt helaas dat dat aan het verdwijnen is.'

Het statuut van zelfstandige zonder personeel zit in de lift. In Nederland nog veel meer dan in België.

DE BEER – 'De Belgische vakbonden zijn gelukkig wel sterker dan de Nederlandse. In België is het belangrijk dat bepaalde sectoren zich niet kunnen onttrekken aan sociaal overleg, zoals in de platformeconomie, waar schijnzelfstandigheid welig tiert. Platformmedewerkers zijn in hoge mate vergelijkbaar met werknemers in loondienst. Hun belangen en rechten moeten dus ook collectief behartigd worden. Vakbondslidmaatschap is in Nederland veel minder gebruikelijk dan in België. We onderzoeken nu of de overheid dat lidmaatschap moet ondersteunen. Tijdens de lockdowns hebben we gemerkt dat veel zogenaamde zelfstandigen slechts één opdrachtgever hebben en niet in staat zijn om een buffer op te bouwen of zelf hun werk te bepalen. Die schijnzelfstandigen zouden verplicht als werknemer in dienst moeten worden genomen.'

De Nationale Bank van België meldt dat nergens in Europa de winsten van bedrijven zo fors stijgen als bij ons. Maar de loonnormwet begrenst de loonstijging tot 0,4 procent boven op de index. Hoe kijkt u daarnaar vanuit Nederland?

DE BEER – 'België heeft een uniek systeem waarbij het rekening houdt met de buurlanden. Maar ook in Nederland pleit men ervoor dat lonen juist sterker omhoog moeten gaan. Eigenlijk is er weinig aanwijzing dat te hoge lonen een serieuze belemmering zijn voor concurrentiepositie of economische ontwikkeling. Een wettelijke regeling moet de vrije onderhandelingen niet aan banden leggen.' ■

FEIT OF
FABEL?

België staat aan de top voor subsidies fossiele brandstof

ID/Tim Dirven

WAAR!

Alleen in Ierland spendeert de overheid per inwoner meer aan fossiele brandstoffen.

Vorige week publiceerde het IPCC, het klimaatpanel van de VN, nog maar eens een rapport met een niet mis te verstane boodschap. 'Klimaatverandering is een bedreiging voor ons welzijn. Nog langer treuzelen met actie zal de kans op een leefbare toekomst zeer snel verkleinen'.

Subsidies voor fossiele brandstoffen (aardgas, aardolie zoals benzine, en steenkolen) staan haaks op die dringende opdracht. En toch is dat waar ons land in uitblinkt. Dat blijkt uit cijfers van de OESO. De organisatie keek grondig naar alle soorten subsidies – direct en indirect – voor vervuilende brandstoffen in vijftig landen. In de ranglijst staat België op de op een na hoogste plaats. Alleen Ierland prompt per inwoner

nog meer geld in fossiele brandstof.

Ruim 3 miljard euro, zoveel subsidies geeft België volgens de OESO jaarlijks aan vervuilende brandstoffen. Per inwoner is dat ruim het dubbele van Frankrijk, drie keer zoveel als Duitsland en zelfs vijftien keer wat Nederland aan subsidies spendeert. Yelter Bollen, expert milieufiscaliteit bij Bond Beter Leefmilieu, is niet verbaasd. 'Vorig jaar kwam de federale overheid met een eigen berekening zelfs uit op 13 miljard euro subsidies.'

Wie wat doorgraaft botst al snel op de verklaring: 71 procent van alle subsidies zijn rechtstreeks te verklaren door belastingvoordelen verbonden aan die extralegale voordelen, zoals bedrijfs-wagens en tankkaarten.

Zeker met de dieselprijs die vorige week de grens van 2 euro per liter overschreed en het Oekraïense coflict in het achterhoofd, is dit een slechte zaak. 'Gelukkig heeft de huidige federale overheid ondertussen wel enkele initiatieven genomen', zegt Bollen, zoals de verplichte omschakeling naar elektrische bedrijfswagens tegen 2025. 'Maar we blijven fossiele brandstof op andere manieren subsidiëren, zoals het professioneel gebruik van diesel of gas voor de industrie. Dat terwijl de lasten op onze elektriciteit heel hoog zijn. Het grote werk moet dus nog gebeuren, door bijvoorbeeld die lasten op een rechtvaardige manier te verschuiven.' Daarom kijkt hij uit naar de belastingplannen waarmee minister van Financiën Van Peteghem binnenkort zou komen. ■

Caroline Lebbe
Apotheker bij CM

Wat doe ik met vervallen medicijnen, restjes of medisch afval?

Er staat niet voor niets een vervaldatum op je geneesmiddel. Is die voorbij, dan kan de werking verminderen of gebruik gevaarlijk worden. Neem geen risico: breng je vervallen geneesmiddelen naar een apotheek. Elke apotheek moet oude en vervallen geneesmiddelen aanvaarden als je ze correct aanbiedt. Idem voor dierengeneesmiddelen.

Sorteer vooraf: doe de bijsluiter en het karton bij het oud papier. Tubes, doordrukverpakkingen (blisters) en flesjes siroop mag je aan de apotheek afgeven. Lege flesjes mogen in de glasbol. Spoel geen restjes door het toilet.

Keert eenzelfde klacht terug? De houdbaarheid van geneesmiddelen is sterk verschillend en soms ook beperkt na opening. Gebruik een overschotje dus niet op eigen houtje, maar vraag het advies van een arts en/of apotheek.

Heb je afval van je diabetespuit, je hormonenpleister of ander medisch afval? Je bijsluiter biedt raad. Alle gebruikte materiaal van je zelftest doe je zo in een plastic zakje bij het restafval. ■

~ Als de apotheek de oude en vervallen geneesmiddelen niet wil aanvaarden, kun je een mailtje sturen naar iksorteer@ovam.be.

Onmisbaar, maar ondergewo

Wiskundelerares Michelle

‘Steeds meer dan alleen maar les geven’

Na een tijdje in de privésector, maakte Michelle twintig jaar geleden de overstap naar het onderwijs. Ze geeft wiskunde in de derde graad op een middelbare school. ‘Ik ben in het onderwijs gestapt omdat het bedrijf waar ik werkte ging verhuizen. Ik heb een lerarenopleiding gevolgd, omdat het me een aantrekkelijk beroep leek om te combineren met een gezin. Al bleek dat eigenlijk toch minder dan verwacht het geval.’

‘In onze school is het vooral moeilijk om voor de praktijkvakken leerkrachten te vinden, maar ook voor Frans of wiskunde. Er is weinig instroom, maar ik zie ook steeds vaker dat leerkrachten de overstap maken naar de privésector, waar het loon en de arbeidsvoorwaarden beter zijn. Het lesgeven op zich is in die jaren niet zo veranderd, maar er komt steeds meer bij kijken: toezicht, administratie en vergaderingen. Die vergaderingen zijn vaak 's avonds, zonder dat daar een vergoeding tegenover staat. Zonder die belasting zou het beroep veel aantrekkelijker zijn.’

Vrachtwagenchauffeur Roland

‘89 chauffeurs, 29 vacatures’

Op zijn 21ste werd Roland vrachtwagenchauffeur. ‘Uiteraard is er op 40 jaar tijd veel veranderd. Het verkeer is veel drukker. Mensen houden niet altijd rekening met vrachtwagens als ze willen in- of uitvoegen op de weg. Ook willen ze leveringen, maar tegelijk willen ze vrachtwagens weg, want die vinden ze vervelend.’

‘In het bedrijf waar ik werk zijn er 89 chauffeurs, maar staan er 29 vacatures open. De baas doet nochtans een financiële inspanning om het werk aantrekkelijk te maken. De reden waarom er tegenwoordig zo moeilijk chauffeurs worden gevonden, is volgens mij omdat de stress groter is dan vroeger, maar ook omdat een rijbewijs behalen erg duur is geworden. De kostprijs kan oplopen tot 4 000 euro, die je als kandidaat-chauffeur zelf moet betalen. Jonge chauffeurs kiezen liever voor een baan bij De Lijn. Dat zijn vaste uren, dichterbij huis. Als je chauffeur wordt, doe je dit uit liefde. Anders hou je het niet lang uit.’

Afvalophaler Patrick

'Zwaar werk, lage lonen'

Patrick werkt voor een groot afvalverwerkend bedrijf. 'Ik haal bij bedrijven de afvalcontainers op. PMD, restafval, papier en karton ... Toen ik begon was er niet te veel verkeer op de baan, en er hingen nog geen camera's die de snelheid of tonnagebeperking controleerden. Ik zeg weleens dat een vrachtwagen tegenwoordig een elektronische enkelband heeft. Er zitten namelijk traceersystemen in, zodat de baas je overal kan volgen.'

'Het werk zelf is plezant. Maar wel zwaar. Wij moeten constant in en uit onze vrachtwagen, om containers leeg te maken. We doen soms dagen van elf of twaalf uur. Al het papierwerk dat erbij komt kijken betekent een extra belasting. Vroeger hielpen de mensen je, als je pech had of de weg zocht. Dat is tegenwoordig niet meer zo. Bovendien liggen de lonen in de sector erg laag. Die moeten omhoog, anders gaan de vacatures niet opgevuld geraken. Maar ik ben blij dat ik als afgevaardigde toch al wat verbeteringen voor de mensen in mijn bedrijf heb kunnen realiseren.'

Wegenbouwer Marc

'Mensen zijn ongeduldiger geworden'

Al 33 jaar legt Marc wegen aan. 'Vroeger zei men dat je in de bouw goed je boterham kon verdienen. Vandaag verdienen je in fabrieken meestal meer.'

'In ons bedrijf werken in totaal zo'n 600 mensen. Er werd altijd al naar personeel gezocht, maar nu is het toch opvallend moeilijker om nieuwe mensen te vinden. Tegenwoordig zijn het vooral mensen uit Roemenië of Eritrea die aangenomen worden.'

'Ik heb leuke tijden gehad met de collega's. Je komt op verschillende plaatsen, dat is fijn. Maar de waardering van anderen wordt steeds kleiner. Mensen zijn niet tevreden als je in hun straat werkt. Ze zijn ook ongeduldiger geworden, en negeren steeds vaker de omleiding. 'We moeten hier zijn', zeggen ze dan. Maar als er een versperring staat, is dat omdat je niet door kunt.'

'Om het werk aantrekkelijk te maken, moet de verloning omhoog. Het zou bovendien ook mooi zijn als de rijtijd naar de werk ook als arbeidstijd wordt gerekend. Dan zouden weer meer jonge mensen zin hebben om in de bouw te werken.'

'Het imago moet beter'

De coronacrisis leerde ons vele dingen, zoals welke beroepen écht cruciaal zijn om onze samenleving te laten draaien. Voor zorg- en veiligheidsdiensten bleek dat eens te meer. Maar niet voor elk onmisbaar beroep is er zoveel appreciatie. Imagoproblemen, maar vooral een lage verloning leiden dan ook in sommige sectoren tot grote personeelstekorten.

→ Tekst **Wim Troch**

Een van de sectoren waar de zoektocht naar werkkrachten moeilijk verloopt, is de bouw. Elk jaar moet de bouwsector op zoek naar 18 000 nieuwe werkkrachten. 'We merken dat het imago van de bouwsector soms een drempel is', vertelt Patrick Vandenberghe, voorzitter van ACV bouw - industrie & energie. 'Maar dat imago is vaak niet in overeenstemming met de realiteit.'

Wie voor een baan in de bouw kiest, doet dat immers vanuit een positieve keuze, blijkt uit onderzoek. 'Omdat mensen met hun handen kunnen werken, veel kunnen bijleren en uitzicht hebben op een vaste baan. Ook de vraag naar gekwalificeerde en hoogwaardige arbeidskrachten neemt toe door de technische en duurzame vooruitgang in de sector.'

'We moeten de problemen rond lange verplaatsingstijden en gevaarlijk en zwaar werk aanpakken', gaat Vandenberghe verder. 'Dit jaar wordt een imagocampagne gelanceerd, om jongeren warm te maken voor de bouwsector.'

Jongeren warm maken voor een baan als vrachtwagenchauffeur is al evenmin makkelijk. 'Bij het begin van de coronacrisis waren we de helden van de weg. Dat heb ik nu al een tijdje niet meer gehoord', vertelt Koen Ryckenboer van ACV-Transcom. 'Diverse campagnes om nieuwe mensen aan te trekken, hebben

voorlopig nog niet veel opgebracht. De tekorten zijn al jaren enorm. Van chauffeurs wordt een enorme flexibiliteit gevraagd, tegen de laagste uurlonen. Nochtans zijn zij essentieel om onze logistiek te laten draaien. De loonnormwet maakt het niet makkelijk om de lonen te laten stijgen, maar er lopen nu wel onderhandelingen om aan de nieuwe functieclassificering hogere lonen te koppelen. Hopelijk kunnen we daar snel goed nieuws over brengen.'

Loon is eveneens een belangrijk pijnpunt bij de dienstenchequewerknemers. 'Nochtans zijn de wachtlijsten voor een huishoudhulp erg lang', zegt Kris Vanautgaerden van ACV Voeding en Diensten. 'Klanten dragen onze werknemers op handen, en zijn zelfs bereid om meer te betalen voor de dienstencheques. Maar de lonen blijven laag. Ook al omdat de medewerkers zelf voor hun verplaatsingskosten moeten opdraaien.'

'De dienstenchequemedewerkers houden van hun werk. Ze zijn trots dat ze een huishouden kunnen ondersteunen, en op zich is de baan goed te combineren met een eigen gezin. Maar wat in oorsprong een goed initiatief was om zwartwerk tegen te gaan en om lokale tewerkstelling te creëren, is door de commercialisering van de sector een gemiste kans geworden.' ■

Burgerpanel.

ELKE MAAND LATEN DRIE LEZERS HUN LICHT SCHIJNEN OVER EEN NETELIGE KWESTIE

– INTERVIEW AN-SOFIE BESSEMANS EN DOMINIC ZEHNDER

3 LEZERS

Rob (41)

Rob woont in Turnhout en reist graag.

Jan (54)

Jan is weduwnaar en werkt als beleidsmedewerker.

Jessica (24)

Jessica werkt als verkoopster en heeft Italiaanse roots.

DE STELLING

'Ik vind het belangrijk wat er met mijn spaargeld gebeurt

Rob: 'Ik hoef niet te weten wat er met mijn geld gebeurt'

'Een bank is voor mij een verplichting, een noodzakelijk kwaad. Ik betaal hen zodat ze mijn geld veilig bewaren, dat is voor mij het enige doel.'

'Ik heb vertrouwen in mijn bank om mijn geld als een goede huisvader te beheren. Zolang mijn spaargeld maar onmiddellijk beschikbaar is wanneer ik het nodig heb, hoef ik niet te weten wat er voor de rest mee gebeurt. Daarin geeft mij mijn bank wel gemoedsrust tot hiertoe.'

'Ik kan en wil niet bewaken of mijn bank investeert in wapenhandel of andere dubieuze zaken. Ik heb andere zorgen.'

Jan: 'Je maakt sowieso deel uit van de wereldeconomie'

'Eerlijkheidshalve moet ik bekennen dat ik daar te weinig mee bezig ben. Mijn gewone rekening heb ik bij een Belgische grootbank. Dus je weet dat je zo deel uitmaakt van de wereldeconomie, met zijn goede en minder fraaie kanten.'

'Ik heb wel wat spaarcenten heel bewust bij een bank geplaatst die zich profileert als 'een van de meest duurzame banken ter wereld'. Daar zijn ze 'voorzichtig' belegd.'

'Op die manier probeer ik toch een beetje zorg te dragen voor het gebruik van mijn centen. Zo financieren ze alleen projecten die bijdragen aan een groene en eerlijke maatschappij.'

Jessica: 'Ik besef nu hoe belangrijk sparen is'

'Ik vind het belangrijk wat er met mijn spaargeld gebeurt. Vroeger had ik dit minder, maar nu ik ouder ben en vast werk heb, kijk ik hier anders naar.'

'Ik besef nu meer hoe belangrijk het is om te sparen, zeker nu alles duurder wordt en onze lonen niet stijgen. Ik kan sparen, ook omdat ik nog thuis woon bij *hotel mama*. Ik besef ook dat het bijna niet mogelijk is om alleen een woning te kopen, vaak moet je met twee zijn en ook dat is soms nog moeilijk.'

'Ik ben tevreden met de bank die ik heb, ook al weet ik niet altijd wat er met mijn geld gebeurt. Misschien moet ik mij er wel eens in verdiepen.'

HUN MENING

Noot van de redactie: Tijdens het bevragen van de deelnemers van het burgerpanel kwam naar boven dat niet iedereen spaargeld heeft. Toch iets om over na te denken.

Afvinklijst is geen garantie voor goede zorg

De schrijnende verhalen uit de zorgsector van de afgelopen weken mogen ons niet doen vergeten dat er tal van woonzorgcentra en kinderdagverblijven zijn waar medewerkers elke dag het beste van zichzelf geven. Zij moeten echter meedraaien in een zorgsysteem dat niet meer van deze tijd is. Ook nu weer lijkt nog meer controleren het belangrijkste antwoord op de mistoestanden.

Versta mij niet verkeerd, uiteraard is het noodzakelijk om te waken over de kwaliteit van onze zorg en om rotte appels zo snel mogelijk te verwijderen. Maar het is verkeerd om ons hele zorgsysteem in een beheersingsmodel te dwingen. We controleren en inspecteren en denken daardoor dat we goed bezig zijn. En de medewerkers moeten ondertussen presteren, opleveren en taken uitvoeren in functie van de gecontroleerde parameters.

We hebben onze zorg de afgelopen decennia zodanig geprofessionaliseerd dat we bijna zouden geloven dat er niets meer fout kan lopen. De lijsten met criteria waar woonzorgcentra – maar ook kinderdagverblijven – aan moeten voldoen, worden almaar

uitgebreider. De cruciale vraag blijft evenwel onbeantwoord: hoe ervaren bewoners de zorg die ze krijgen? Het antwoord op die vraag kun je niet vertalen in objectieve parameters. Het is niet omdat je als bewoner elke ochtend gewassen wordt en elke middag op tijd aan tafel zit, dat je je goed voelt. Als bewoner vraag je vooral tijd, engagement, waardering en respect van de mensen die voor je zorgen. En laat dat net zaken zijn die zich moeilijker laten aan- of afvinken tijdens een snelle inspectie of waar, als gevolg van de focus op controle, onvoldoende ruimte voor rest.

We moeten het model van onze zorg grondig herdenken. Het is bovendien de vraag of we de komende jaren nog

voldoende mensen zullen vinden voor de zorg.

Het is dan ook hoog tijd om veel breder te kijken. We zullen onze zorg meer moeten integreren in de samenleving. Als we voldoende kwaliteit willen leveren, dan zal het kleinschaliger moeten. En dan zullen we allemaal onze verantwoordelijkheid moeten opnemen. We kunnen niet exclusief blijven rekenen op de professionele zorg om alle noden te lenigen. We zullen het ook moeten hebben over werkbaar werk, waardoor we zelf meer ruimte krijgen om te zorgen voor hen die ons het dierbaarst zijn. Dat zal inspanningen vragen op alle niveaus, maar laat ons daar samen werk van maken. ■

LUC VAN GORP,
Voorzitter CM

Forum NINA MOUTON, psycholoog, psychotherapeut en mama

In de rij, in de rij, in de rij!

Met z'n allen een rij vormen om dan netjes naar binnen te gaan, in de kleuterklas vaak hand in hand. Is dat nog van deze tijd? Volgens mij niet. Al begrijp ik de idee erachter wel: verzamelen om daarna over te schakelen naar de klasruimte.

Op de school van onze kinderen, een zogenaamde leefschool waar ervaringsgericht onderwijs wordt gegeven, kennen kinderen geen rijen. Ook de schoolbel gaat er maar twee keer per dag, aan het begin en

het einde. Na elke speeltijd wordt er luidkeels 'verzamelen!' geroepen door leerkracht en kinderen die zich in de buurt van de leerkracht bevinden. En als bij wonder stoppen kinderen met spelen en doen wat hun gevraagd wordt. Ik mocht het met mijn eigen ogen aanschouwen. Enkele achtergebleven kinderen die zich dieper in het speelbos bevonden, hadden de roep niet gehoord en werden nogmaals geroepen. Ook zij kwamen vliegensvlug aangesnel. De bel is niet nodig, de rij ook niet. Aangezien kinderen druppelsgewijs de gang en de klas binnenwandelen, heb je geen volgeprangde gang met kinderen die hun schoenen en jas willen kwijtraken, nee, het verloopt organisch. Ook het getrek, geduw en gefriemel in de rij, waarop je als leer-

kracht dan weer moet kijken, is bij deze opgelost. En wat nog meer is: je geeft kinderen vertrouwen. Je verbindt. Je zegt hen: 'Ik vertrouw erop dat, wanneer ik je roep, je komt. Ik vertrouw erop dat je dan naar de klas gaat, uit jezelf.' Zelfs bij de peuters en kleuters werkt dit systeem. Je geeft hun verantwoordelijkheid die ze aankunnen. Je geeft de autonomie om te groeien, gestoeld op vertrouwen en mildheid.

Is een rij nodig? Neen. Vertrouwen in de goedheid en de wil om goed te doen van onze kinderen, des te meer. Zo zullen ze uitgroeien tot volwassenen die om kunnen gaan met verantwoordelijkheid. ■

Wil je zelf ook iets kwijt aan de redactie? Mail naar lezersbrieven@visie.be

(G)een pad in de korf zetten

De lente laat zich stilaan voelen. Elk jaar tussen half februari en begin april helpen vrijwilligers op vele plaatsen in Vlaanderen om padden, kikkers en salamanders veilig over te zetten tijdens de jaarlijkse voorjaarsstrek van hun winterverblijf naar hun paaipplaats. Zonder de inzet van mensen als Paul, die vanmorgen met zijn vrouw en kleinkinderen de emmertjes komt legen, sterven heel veel van de dieren op vrijersvoeten een vroegtijdige dood. Padden zijn nuttig, want ze houden het aantal slakken en muggen onder controle. De amfibieën waren de eerste gewervelden om aan land te gaan. De grootste vijand van deze miljoenen jaren oude wrattenprins is vandaag koning auto.

– Foto **Guy Puttemans**

'Mijn job stopt niet wanneer het uniform uitgaat'

Je hebt ze vast al in het straatbeeld gezien, de agenten van de fietsbrigade. Met hun blitse uniform en fiets patrouilleren deze politievrouwen en -mannen door menig grootstad. Maar wat probeert de fietsbrigade juist te bereiken vanop hun stalen ros? We spraken met Jasmina*, fietsbrigadier in hart en nieren. 'Wij moeten het vooral goed kunnen uitleggen. Op dat punt zijn we niet gek verschillend van een stofzuigerverkoper.'

→ Tekst **Dominic Zehnder** → Illustratie **Peter Goes**

Iets echt negatiefs over mijn job kan ik niet noemen', steekt de energieke Jasmina meteen van wal. 'Ik vind dat ik de meest fantastische job van de wereld heb. Het stopt ook niet wanneer het uniform uitgaat. Die passie voor de fiets, de mobiliteit en de politie, dat zit er echt ingebakken.'

Daarom zal je de fervente fietsster niet vaak in een auto zien. 'Als ik in een bepaalde situatie toch de auto moet nemen of iets moet vervoeren, dan voelt dat haast een straf. Het is wel belangrijk om af en toe met de auto door de politiezone te rijden om ook te zien hoe het verkeer voor een automobilist in elkaar zit, om de voeling daarmee niet te verliezen.'

Vooroordelen

Vooroordelen jegens de politie zijn schering en inslag. Zo wordt maar al te graag gevloekt dat agenten er alleen maar zijn om de staatskas te vullen met de pv's die ze uitschrijven, iets wat

Waar de infrastructuur wordt aangepast, verminderen boetes.

→ AGENTE JASMINA

Jasmina met klem tegenspreekt. 'Als we alles zouden verbaliseren wat we op één dag zien, dan hebben we een probleem. Dat krijgen we gewoon niet verwerkt. We moeten dus prioriteiten stellen in wat we verbaliseren en ons bijna maximumquota opleggen. Voor ons als fietsbrigade is de bescherming van de actieve weggebruiker topprioriteit nummer één. Als mensen hufter- of patsergedrag vertonen, door fout te parkeren of door andere mensen al rijdend in gevaar te brengen, dan grijpen wij uiteraard in', zegt ze vastberaden.

'De eindbedoeling is natuurlijk om het gedrag van mensen te wijzigen, zodat er op termijn geen boetes meer uitgeschreven moeten worden. Het is wel bijna monnikenwerk. Je moet vaak heel vaak op dezelfde nagel kloppen voordat er bij sommigen iets aan het gedrag wijzigt. We zien wel dat in wijken waar we veel boetes uitschrijven of de infrastructuur aangepast wordt, dat de boetes daar op termijn verminderen of zelfs helemaal verdwijnen.'

Geen cowboys

De kijk op agenten op de fiets is sinds de start van de fietsbrigade in de jaren 2000 volgens de agente enorm verbeterd. 'Aan de combi-patrouilles hangt toch nog steeds een cowboy-imago. Dat ontbreekt bij ons volledig. We vallen op in het straatbeeld omdat we een heel zichtbaar uniform aanhebben. Zo zijn we heel benaderbaar, wat bij patrouilles in een combi toch niet altijd even gemakkelijk is. Zij zitten daar vaak met de ramen dicht en een muziekje op de achtergrond, waardoor er een hele

Ongevallen met kinderen blijf je meedragen voor de rest van je leven.

- AGENTE JASMINA

drempel is om hen aan te spreken.’
‘Soms staan wij bijvoorbeeld voor een rood licht te wachten met de fiets en dan kunnen we eenvoudig een babbeltje slaan met andere fietsers die daar ook staan te wachten. Dat is een veel betere manier om als agent toch dicht bij de bevolking te staan dan bij andere soorten patrouilles. Te voet heb je dat uiteraard ook, maar met de fiets kun je veel meer kilometers afleggen. Wij fietsen per dag tussen de 35 en 70 kilometer, dus we dekken een vrij groot gebied.’

Duizendpoot

Het werk van een politieagent is grondig veranderd in vergelijking met enkele jaren geleden, legt Jasmina uit. ‘Tegenwoordig verwachten we veel meer van een politieagent dan vroeger. Een politieagent moet een psycholoog zijn, én een bemiddelaar, én streng, én zachtaardig, én maatschappelijk inzicht hebben én iemand zijn die zich in duizend bochten kan wringen en verschillende petjes kan opzetten om toch maar elke minuut van de dag goed te besteden.’

Ook bij de fietsbrigade horen de minder fraaie kantjes van het politiewerk. De moeilijkste momenten zijn volgens Jasmina wanneer je iemand slecht nieuws moet brengen. ‘Wanneer je ergens moet aanbellen om te vertellen dat een geliefde is omgekomen in het verkeer ... Dat zijn momenten die echt onder je vel gaan en die je mee blijft dragen voor de rest van je leven. Vooral wanneer er kinderen bij betrokken zijn. Langs de andere kant zijn dat ook de momenten die aantonen waarom onze taak zo belangrijk is en dat we er niet zijn om gewoon wat pv's te schrijven, maar om soortgelijke situaties in de toekomst te vermijden.’ ■

*Jasmina is een schuilnaam.

Vacatures

ACV zoekt:

- managementassistent directie

ACV West-Vlaanderen zoekt:

- consulenten (diverse locaties in West-Vlaanderen)
  - contactcentermedewerkers (Roeselare)
  - regionaal themaverantwoordelijke (Kortrijk)
- ~ www.hetacv.be/jobs

Beweging.net zoekt:

- Boekhouder
  - HR Generalist / Business Partner
- ~ www.beweging.net

CM zoekt:

- Teamverantwoordelijke (Vlaamse) redactie
  - Adviseur organisatie ontwikkeling
  - Senior Functioneel Analist HRIS
  - Netwerkcoördinator
  - Terug naar werk-coördinator
  - Adviserend arts
- ~ www.cmjobs.be

ZIN IN EEN SPORTIEVE UITDAGING?

**Sluit je aan bij team WSM
en neem op 29 mei 2022 deel
aan de 20 km door Brussel.**

Samen zetten we ons in tegen de uitbuiting van migrantenarbeiders in Qatar. Zij bouwen aan de infrastructuur voor het WK voetbal van dit najaar. Minstens 6.500 mensen lieten daarbij het leven. Doe mee en zamel veertig euro in voor het Nepalese GEFONT. Deze vakbond komt op voor de rechten van migrantenarbeiders. Want voetbal mag geen mensenlevens kosten.

DOE JE MEE?

Deelnemen kost 25 euro.
Info & inschrijven:
<https://acties.wsm.be>

WSM
We Social Movements

1. THEATER 'US, (K)NOW' JONG, ZWART EN KLAAR VOOR DE WERELD

Schrijfster en columnist Dalilla Hermans trok tijdens de zogeheten 'paaspauze' vorig jaar met een groep zwarte tienermeisjes zonder theaterervaring op een meerdaagse afzondering. De gesprekken, dagboekfragmenten en filmopnames die ze daar verzamelde, zouden samenkomen in de tekst voor *Us, (k)now*; een theatervoorstelling voor kijkers vanaf 14 jaar in samenwerking met *hetpaleis* en *NT Gent*. Wat betekent het om vandaag op te groeien als jonge zwarte vrouw in Vlaanderen? Verwacht acht mondige tienermeisjes, een hoopvolle boodschap, en bovenal veel *sisterhood*. ■

2. EXPO Made in X

Van bron tot broekzak

We kennen niet altijd de afkomst van producten die we gebruiken, en nog minder van het traject dat ze hebben afgelegd. De expositie *Made in X* in de *Antwerpse kunsthall Extra City* bracht werk van internationale kunstenaars samen die zich lieten inspireren door handelsroutes, grondstofontginning en andere heikele thema's in onze consumptiemaatschappij. Nog tot 29 mei kun je je tegoed doen aan Marokkaanse theeblaadjes die illegaal Antwerpen zijn binnengesmokkeld, of je

laten bezweren door de machines van een Congolese koperdraadfabriek. ■

~ 'Art Collector', Djonga Bismar en Jeremey Magiala

3. LITERATUUR Jeugdboekenmaand

De schurken maken de held

Zonder goede vijanden vervelen zelfs de beste helden zich. Aan helden en schurken wijdt organisatie voor leesbevordering *Iedereen Leest*, in samenwerking met jeugdzender *Ketnet*, de jeugdboekenmaand 2022. De hele maand maart lopen er activiteiten in bibliotheken, scholen en culturele centra. Er is ook een wedstrijd aan verbonden: schrijf, teken of verzin een boodschap voor jouw favoriete kinder- en jeugdboekenheld of -schurk, en maak kans op mooie prijzen. ■

~ www.jeugdboekenmaand.be

Breintrein

7	2		9	4	
	9	8	5	1	7
		3	4		
	5			6	9
				3	
9			8	7	1
1	7				5
2			3	1	
	6				4

SLAAPPROBLEMEN

Niet te (onder)schatten

Iedereen slaapt weleens minder goed. Maar wat als elke nacht een strijd is om aan die broodnodige uurtjes slaap te geraken? Sylvie Rijsselaere, dossierbeheerder Lidmaatschap bij CM, worstelde vier jaar met haar slaap voor ze geholpen werd. Sindsdien kruipt ze weer gerust in haar bed.

Malende molen

Een specifieke oorzaak werd niet gevonden. 'Onbewuste stress, met te veel dingen bezig zijn en daarover blijven nadenken. Ik sprak

niet genoeg uit met welke frustraties ik zat waardoor ze in mijn hoofd bleven malen. Ondertussen doe ik dat wel en het helpt: het is weg, het is gezegd,' begint Sylvie haar verhaal.

Het is een van de redenen waardoor ze nu beter slaapt, maar het duurde vier jaar voor Sylvie op dat punt is gekomen. 'Ik heb van alles geprobeerd: spierontspanners en ontstekingsremmers, kinesitherapie, zelfs valium en slaappillen zijn aan bod gekomen. Uiteindelijk ging

ik zelf naar de neuroloog en pneumoloog om na een slaaponderzoek bij slaaptherapie te eindigen. Dát is wat mij heeft geholpen.'

Weg kwijt

'De weg naar de juiste personen vinden, vond ik heel moeilijk. Je voelt je helemaal alleen als je slaapproblemen hebt.' Hierdoor duurt het lang voordat er een oplossing komt en daar wil CM iets aan doen. Zo organiseren we samen met psychologe Annelies Smolders een infosessie. 'Wat in haar boek *Start to Sleep* staat, is gelijkaardig aan de slaaptherapie die ik heb gevolgd maar het contact met lotgenoten heeft voor mij toch ook een verschil gemaakt.' ■

~ Meer informatie, weetjes en tips over slaap vind je op www.cm.be/slaap.

BOEK

Zoals wij het goed en noodzakelijk vinden

Naar aanleiding van het honderdjarig bestaan bracht beweging.net Antwerpen een boek uit over de periode 1965-2015, met daarin een overzicht van de gebeurtenissen in en om de Nationalestraat 111.

Dit boek wordt gepresenteerd aan het brede publiek op vrijdag 25 maart in vergadercentrum De Stroming, Nationalestraat 111.

Aansluitend is er een receptie en mogelijkheid tot aankoop van het boek.

~ Praktisch:

Vrijdag 25 maart om 20u
Vergadercentrum De Stroming
Gratis, mits inschrijving via prov.antwerpen@beweging.net

KWB

Nationale Wandeldag kwb Schriek

Zondag 20 maart 2022
Start: PC Schriek, Leo Kempenaersstraat 16, 2223 Schriek, van 7 tot 15u
Afstanden: 3, 5, 7, 10, 12, 15, 20 en 25 km

~ Info: 0499 72 06 40
of ps16@telenet.be

ONS AANBOD

In de komende weken heeft de Gezondheidsacademie van CM een ruim aanbod voor wie ook beter wil slapen. Schrijf je snel in op www.cm.be/agenda.

- Webinar 'Beter slapen kun je leren, ook in shiftwerk', 24 maart, online
- Infosessie 'Start to sleep', 30 maart in Rijkevorsel
- Infosessie 'Slapende kinderen, een droom?', 18 mei in Berchem
- Webinar 'Lig niet wakker van je slaap. Mythes over slaap', 16 juni, online

Zo zou de Turnhoutsebaan er in de toekomst bij kunnen liggen, met meer open ruimte voor voetgangers en bewoners.

Pak ze aan in De Roma

DE MOBILITEIT IN ANTWERPEN HEEFT VERBEELDING NODIG
Relaas van een droom die werkelijkheid wordt

– Tekst **Kevin Buytaert**

Alle wegen leiden naar de Roma. Onder het motto ‘durf dromen’ organiseerde de actiegroep ‘Pak ze aan, de Turnhoutsebaan’ er eind januari een avond met mogelijke oplossingen voor de Turnhoutsebaan. De Turnhoutsebaan is immers veel meer dan een belangrijke toegangspoort tot de stad. Op de keper beschouwd wonen er meer mensen dan in het centrum van de stad. In de buurt hangt bovendien een ambitieuze ondernemersgoesting. Onder meer daarom stelde de creatieve actiegroep ‘Pak ze aan de Turnhoutsebaan’ de huidige inrichting van de Turnhoutsebaan, met haast uitsluitend plaats voor doorgaand autoverkeer, in vraag.

Het zal eerder zaak zijn om de Turnhoutsebaan uit te bouwen tot een centrale en levendige kern in Borgerhout met veel plaats voor voetgangers, fietsers en openbaar vervoer en met voldoende aandacht voor volksgezondheid en klimaat. In volgorde van belangrijkheid pleit de actiegroep voor

een Turnhoutsebaan als een veilige plek om naar school te gaan, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en graag kunnen wonen en waar handelaars goed kunnen ondernemen. Vlot kunnen fietsen, leveren en tramverkeer zijn daarbij volgens de actiegroep niet onbelangrijk maar eerder

Een stad op kindermaat is een stad op mensenmaat’, een zin die je tegenwoordig overal in het straatbeeld tegenkomt. Zo spraken ook de enthousiastelingen in De Roma: ‘Durf dromen, Antwerpenaren en rol de ‘Pak ze aan – methode’ uit over de hele stad.’

TRAMNET

De laatste dagen kunnen we niet over mobiliteit in Antwerpen spreken, zonder het nieuwe tramnet te vermelden. Opnieuw zorgen de wijzigingen daar voor veel commotie.

Tramlijn 7 lijkt dan wel gered, maar tramlijnen 4 en 15 zullen verdwijnen. Linkeroever zal nog alleen worden bediend door tramlijnen 9 en 3. In Merksem valt op de Bredabaan bijna een op de drie trams weg. In Hoboken daalt de frequentie op de trams naar de Lelieplaats. Borgerhout is zijn rechtstreekse verbinding met het stadscentrum kwijt. En ook Berchem verliest met dit nieuwe plan zijn rechtstreekse verbinding met het Centraal Station en het stadscentrum. De Scheldekrusing en het Kiel gaan er qua frequentie en capaciteit op achteruitgaan.

Het resultaat? Op termijn meer van hetzelfde: te veel verzadiging, vertragingen en stilstand en bijgevolg evenveel frustraties. Pendelaars zullen nog vaker moeten overstappen. Een model waarbij trams zich vastrijden in het verkeer, werkt niet.

Het openbaar vervoer in Antwerpen moet toegankelijker, sneller, stipter en frequenter, want de schreeuw van de burger naar meer en beter openbaar vervoer zal alleen maar toenemen. Antwerpen heeft nood aan een nieuw mobiliteitsevenwicht voor een leefbare stad op kindermaat. En zo worden we terug geslingerd naar die avond in De Roma.

ondergeschikt. Doorgaand auto en busverkeer en vlot kunnen parkeren zijn geen prioriteiten van de actiegroep.

Verkeer als kunst van het ontmoeten

Met de welgekomen ondersteuning van Mauro Pawlowski, stadsdichter Seckou Ouologuem en een volle zaal enthousiastelingen presenteerde landschapsarchitect Maarten Bral van het bureau Landschap een toekomstbeeld van de Turnhoutsebaan. 'Het draagvlak rond dit beeld vergroot dagelijks en dat beginnen ze uit politieke hoek ook meer en meer te beseffen. Alleen als zij bereid zijn om hierin ook stappen te ondernemen, dan wordt het beeld realiteit', startte moderator Karolien Huyghe het panelgesprek. In het panel legde Thalia Verkade, auteur van *Het recht van de snelste*, uit hoe ze zichzelf bevrijdde van het vooruitperspectief en hoeveel meer mogelijkheden er zijn als je de 'straat' niet langer beschouwt als een verkeersriool. Gisèle Vervoort van Kind en Samenleving vulde aan met een duidelijk pleidooi voor het perspectief van

het kind. Mobiliteitsexpert en schrijver Kris Peeters – de andere Kris – gooide het denken nog verder open en stelde de laatste jaren vast dat de auto centraal blijft staan in het Antwerpse mobiliteitsbedrijf. 'Door verkeerskunde te zien als de kunst van het ontmoeten in plaats van die van het ontwijken' krijgen we dat misschien omgedraaid.

'Maar goed, de mensen van 'Pak ze aan, de Turnhoutsebaan' zijn verstandig genoeg om te weten dat sommige beleids mensen het moeilijker hebben met mensen die dromen dan met beleid dat leidt tot nachtmerries. De actiegroep zal vooral moeten volhouden', eindigde de andere Kris. ■

ZONDER ZORGEN GENIETEN VAN JE OUDE DAG.

Goodlife Borsbeek, iets voor jou?

In de dorpskern van Borsbeek vind je de residentie Goodlife, een geheel van 37 erkende assistentiewoningen. In een groene omgeving vind je er alle hedendaagse comfort.

In residentie Goodlife is de CM-zorgmakelaar jouw vaste vertrouwens- en contactpersoon die zorg binnen handbereik brengt, maar ook aandacht heeft voor sociale activiteiten op maat van de bewoners. Wil je meer weten over wonen in deze residentie in Borsbeek? Kom dan naar de opendeurdag op 26 maart tussen 10 en 16 uur.

Goodlife Borsbeek, Schanslaan 51, 2150 Borsbeek

OKRA CONCERT IN DE KONINGIN ELISABETHZAAL

Wenen 1789

Mozart vervoert ons met zijn opera's 'De Toverfluit' en 'Don Giovanni': het orkest speelt de ouvertures en diverse aria's. Van Haydn krijgen we het concerto in Es voor trompet en van Beethoven horen we twee werken, waaronder 'Romance nr. 1 in G' voor viool en orkest.

Orkest: ORFEO Symfonisch (Dirigent: Rik Ghesquière)

Datum en uur: dinsdag 12 april 2022 om 14.30u

Waar: Koningin Elisabethzaal, Koningin Astridplein 26 Antwerpen

Organisatie: OKRA regio Antwerpen
Prijs: 38,00 EUR (OKRA-leden 28,00 EUR)

Uiterste datum inschrijving: 17 maart – inkomkaarten worden samen met de rekeningen opgestuurd

~ **Inschrijvingen via OKRA-trefpunt, antwerpen@okra.be of 03 220 12 80 (elke voormiddag, behalve woensdag)**

CONTACTEER JOUW REGIO

ACV provincie Antwerpen

02 244 30 00

CM provincie Antwerpen

03 221 93 39

beweging.net provincie Antwerpen

015 29 25 50

Muzikant en zanger

Mauro Pawlowski

gevat
in 5
woorden

Levenslust

'Ik vind het fantastisch om vijftig te zijn. Ik wil écht oud worden, dat is mijn plan. Laat maar komen! Ik hoop alleen om gezond te blijven. Tegenwoordig train ik een uur per week met Daniëlla Somers (voormalig wereldkampioene boksen, red.). Wat ik van haar leer, dat is niet zomaar ik sla u op uw bakkes. Boksen is een fijnzinnige sport, met choreografieën, bijna zoals dans. Het wekelijkse uurtje is een geseling, want het is afmattend, maar ik ben eraan verslaafd geraakt.'

Zelfstudie

'Ik ben tot mijn achttiende naar school gegaan. Nadien heb ik mezelf wel ontplooid. Ik deed constant aan zelfstudie, en nog steeds. Mijn ouders hadden vertrouwen dat het in orde zou komen met me. Ik heb net als mijn vader in de Ford-fabriek gewerkt, maar de bazen hadden snel door dat het niets voor mij was. Toen ben ik voor de muziek gegaan. Vanaf de dag dat ik een gitaar had, rond mijn veertiende, ben ik heel hard beginnen te oefenen.'

Muziek

'Een goed nummer kan me altijd ontroeren. Ik kom uit een muzikale familie. Laatst speelde ik met mijn oom voor mensen die ik van vroeger ken, uit Maasmechelen en Genk. Covers, en toen passeerde ook *To Love Somebody* van The Bee Gees. Een geniale pophit, je kent het wel, maar ik moest me er wat door bluffen. Het publiek reageerde fantastisch. Dat spelplezier, en het kippenviel, daar doe ik het voor.'

Familie

'Ik ben Pools-Italiaans, zoals veel kinderen van de eerste gastarbeiders in de mijnstreek. Die cultuur heb ik meegekregen. Ook Limburger zijn komt met een bepaalde attitude. Niet dat ik veel bezig ben met mijn afkomst. Maar een Italiaanse moeder vergeet je niet, want zij is de baas. (lacht) Het gezinsleven is het beste wat er is. Toen ik twintiger was, was ik daar helemaal niet mee bezig. Ik ben tamelijk laat vader geworden, van twee kinderen. Ze zijn lastposten, zoals kinderen moeten zijn. (lacht) Zij komen voor mij op de eerste plaats, zonder moeite. Ik kom letterlijk en figuurlijk bij hen thuis.'

Experiment

'Ik neem graag risico's in mijn vak: iets uitvoeren zonder de uitkomst te kennen. Het moet vooral iets dóén, mensen iets doen voelen. Ik heb zelfvertrouwen als het over mijn werk gaat, volg mijn intuïtie en blijf mezelf. Er zijn geen formules, kunst is ongrijpbaar. Het is ook goed dat er een beetje afstand is tussen de artiest en de maatschappij. We maken allemaal ellende mee, maar als kunstenaar moet je ook wat kunnen losstaan van de massa.'